

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

"... v roke mi je padel list „Slovenska Država“ (na muzici ob okrepčevalnici „Drage“ je bil ponujen brezplačno, tiskan v Torontu). Listič kot listič, kiga tiskajo zunaj srdito jezni, ujaljeni in „prevarani“ 1945 leta pobegli ostanki Rupnikovih domobrancev.

(Nedeljski Dnevnik, stran 20, 9. sept. 1984, „Zgodovina je trajanje“ - Nace Grom

In naš odgovor:

MALI „LISTIČ“ — VELIKA IDEJA
VELIK LIST — SUHA VEJA

LETNIK XXXV/
VOLUME XXXIV

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., CANADA, M6G 2T5

Štev.: 10
No.: 10

P.(ost) S.(criptum)

Uredništvo Slovenske Države je v zadnjem mesecu dobilo pritožbo, da časopis v septemberski številki ni poročal točno o sodelovanju Slovencev pri slovesnosti papeževega obiska v Torontu. Obtožba je trdila, da članek, ki ga je podpisal P. S. sploh ni poročal, da je pri slovesnostih na Downsview sodeloval tudi združeni slovenski pevski zbor.

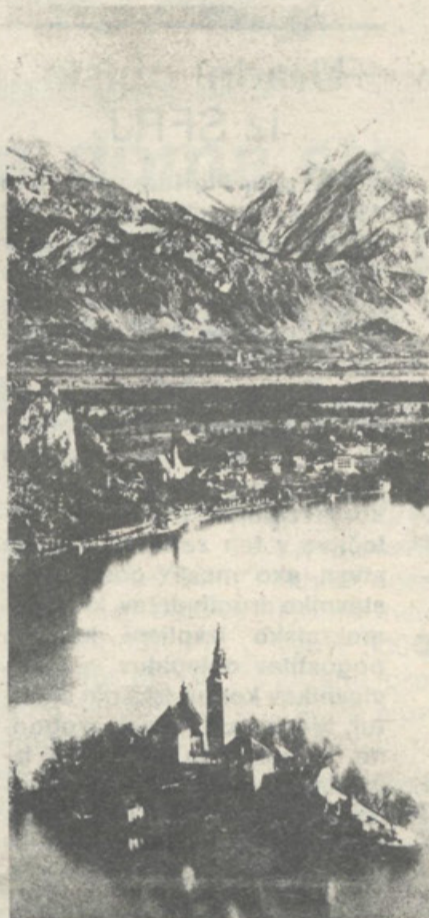
Uredništvo želi pojasniti vsem tistim, ki soglašajo s to pritožbo, da omenjeni članek ni bil nikake časnikarske poročilo o tem dogodku. Bil je to uvodni članek, razmišljanje, mnenje in komentar Slovenca, ki je bil pri slovesnosti navzoč.

Če bi bili imeli v številki tudi redno podrobno, poročilo o tem zgodovinskem dogodku, bi zapisali, da je pri prihodu papeža na Downsview v Torontu, združeni pevski zbor pevcev iz obeh slovenskih fara v Torontu, hamiltonske slovenske fare in pevcev zbora Fantje na vasi, na hvalevredno pobudo in pod spretnim vodstvom g. Dušana Klemenčiča učinkovito zapel pesem „Tu es Petrus - Ti si Peter“.

Če bi se ta združeni zbor pri svojem nastopu predstavil z recimo napisom SLOVENC!

ali razvil SLOVENSKO ZASTAVO, kot so to naredile vse druge narodnostne skupine. bi dopisnik torontskega „Sun“-a, ki je bil očitno navdušen nad odličnim petjem tega zbora, ko je zapisal, da je zbor verjetno štel nad 400 pevcev (dejansko jih je bilo pa nekaj nad 100) gotovo lahko zapisal, da so peli SLOVENC! Tako sme pa Slovenci „kakor že tolikokrat v zgodovini... zamudili ali namenoma zanemarili priliko svojega poslanstva“, kakor je to pravilno zapisal P. S. v svojem članku Slišali smo ugovor, da so organizatorji slovenskih udeležencev naročali, naj ne mešamo politiko z vero. Ali je tudi papež Janez Pavel II. mešal vero in politiko, ko je obkoljen s tisoči poljskih zastav, skupno s desetstisoči Poljakov na CNE Stadionu prepeval poljske narodne pesmi?

Človek se sprašuje, kdo je organizatorje slovenske udeležbe na tej veličastni manifestaciji „navdihnil“ z idejo, da moramo prav Slovenci, edini od vseh narodnosti, svojo identiteto zamolčati? Ali bomo tudi pred nebeškimi vrati pred sv. Petrom morali zatajiti da smo Slovenci? Ali je res imel prav Ivan Cankar, ko je zapisal: Tebi pa tudi Bog ne more pomagati, ker si — Slovenec!

Menda se slike Blejskega jezera nikoli ne naveličamo. Vsaj za nas Slovence je vselej nekaj, kar nam je blizu srca, nas v svetu pa še posebej spominja na dom pod Triglavom. Na tej sliki se na bregu, desno od gradu na skalni višini, lepo vidi blejska župna cerkev, ki se na zunanjih platnicah te številke, slikana od blizu, tako „gizdavo“ ogleduje v vodi.

— 29. OKTOBER —
1918 — 1984

Slovenski narodni praznik svobode, slovenskega narodnega ponosa, neomajnega upanja na lepšo in pravičnejšo bodočnost slovenskega naroda

Čeprav je ta slovenski narodni praznik važen mejnik v novejši zgodovini slovenskega naroda, ga sedanji komunistični uzurpatorji v Sloveniji že vsa leta namerno zamolčujejo in ga mlademu slovenskemu rodu pri pouku slovenske zgodovine sploh ne omenjajo.

Slovensko-Kanadski Svet

Razglabljanje o slovenskem narodnem prazniku 29. oktober

V 19. in 20. stoletju smo bili Slovenci priča treh važnih zgodovinskih prelomnic, ki smo se jih sicer kot narod delno zavedli, napravili že potrebne začetne korake, nismo pa dokončno, v pravi smeri, izvedli za slovenski narod praktične zaključke, namreč, po dolgih tisoč letih zasužnjenja, zopet oživeli in izvojevali slovensko državno samostojnost, kakor so to uspešno napravili v podobnih ali se slabših okoliščinah drugi narodi.

Oglejmo si na kratko, v časovnem zaporedju, te slovenske zgodovinske prelomnice.

EVROPSKA NARODNA POMLAD

Narodno prebujenje je v prvi polovici 19. stoletja, 1848. leta zajelo tudi Slovence. Jasno spoznanje idejnih tokov v dobi romantike in kako jih praktično uskladiti z dejanskimi potrebami in zavestnimi zahtevami slovenskega naroda, je bilo glavno vodilo narodno zavednih slovenskih izobražencev na Dunaju, ko so 1948. leta v nič kaj prijaznih in naklonjenih okoliščinah, v dobi Bachovega absolutizma, pod predsedstvom jezikoslovca Frana Miklošiča, izdelali in raz-

glasili v novejši slovenski narodni zgodovini prvi slovenski narodno-politični program: Zedinjena Slovenija. S tem pogumnim dejanjem je bila pred dolgimi stoletji nasilno prekinjena slovenska državna zavest zopet oživljena, poudarjena, in jasno nakazana. V dobi taborov je ta slovenski narodno-politični program razgibal vse Slovence. Pričakovati je bilo, da bodo takratni slovenski politiki to rastoče narodno hotenje, narodno-politične zahteve po Zedinjeni Sloveniji končno vendarle izrazili v zavestni zahtevi po slovenski državni samostojnosti in suverenosti. To se ni zgodilo. Vodilni slovenski politiki so pod vplivom idej novega ilirizma že na pragu dvajsetega stoletja, pred prvo svetovno vojno, med njo in po njej, speljali slovenski narod, ki je še vedno upal in računal na državno samostojnost v, kar s dogodki kasneje pokazali, usodne jugoslovanske vode.

RAZSULO AVSTRIJE

29. oktobra 1918. leta je bila oklicana v Zagrebu Država Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so živeli v Avstriji. Zgodovinsko gledano, se je

Slovenija na ta dan uradno odcepila od Avstrije. Dva dni kasneje, 31. oktobra 1918 so predstavniki treh slovenskih političnih strank v Ljubljani oklicali slovensko Narodno vladno, ki je do 1. decembra 1918. leta, to se pravi, dober mesec dni dejansko predstavljala pred svetom slovensko državno neodvisnost. Slovenski narod je s tem oklicanjem pretrgal tisoč let in čez stare suženjske okove in postal svoboden, gospodar na svoji zemlji.

Kratka je bila ta težko pričakovana svoboda. Zaradi naivnosti, nepoučenosti, nesoglasja, neodločnosti in nesposobnosti med takratnimi slovenskimi političnimi voditelji, smo bili poslednično v pogajanjih s prekanjenimi srbskimi politiki izigrani, prevarani in izgubili prav po njihovi krivdi komaj pridobljeno svobodo, slovensko državno neodvisnost.

Naši takratni politični voditelji niso znali, ali ne hoteli, jasno odgovoriti na dve temeljni vprašanji: „Kaj smo?“ in „Kaj kot narod hočemo?“ in prav zato niso bili sposobni voditi naroda v drugi, za slovenski narod važni zgodovinski prelomnici, ko je šlo za svobodo in slovensko državno neodvisnost. Vse preveč je bilo med njimi prerakanja med „kaj bodo“ zmagovalci odločili in „kaj bomo“ sami napravili in zahtevali. V svoji naivnosti so zanemarili in popolnoma prezrli „bomo“ in se slepo predali drugi,

že v misli sami, porazni alternativni, „kaj bodo“ drugi napravili, oziroma prisodili slovenskemu narodu.

V tej drugi slovenski zgodovinski prelomnici smo se Slovenci znašli nepripravljeni in nepoučeni pred tremi izbirami:

1. ali kot del slovanske skupnosti še nadalje ostati v trilateralno urejeni Avstriji,

2. ali se vključiti brez kakršnih koli predhodnih garancij, pod vplivom idej novega ilirizma, kateremu so podlegli številni slovenski politiki, v novo jugoslovansko skupnost,

3. ali proglašiti slovensko samostojnost v svobodni, mednarodno priznani državi Sloveniji.

Namesto da bi se odločili za samostojno Slovenijo, so slovenski politični neodločneži zdecimirani slovenski narod in razkosano deželo tako rekoč ponudili, brez predhodnih garancij za vsestranski razmah slovenskega naroda, tujemu gospodarju, tokrat Srbom in njihovim, slovenskemu narodu nenaklonjenim, vladarjem.

V teh kritičnih in usodnih časih smo Slovenci potrebovali Prešerna, ki bi kot Mozes vodil in poučil slovenske politične dezorientirance.

V toliko opevanje kraljevi „bratski“ Jugoslaviji nam je bila prepovedana slovenska zastava, zunanji viden simbol slovenske bitnosti;

prepovedano slovensko ime; prepovedana slovenska narodnost. Namesto ozemeljsko združene Slovenije v svobodni slovenski državi, smo bili razkosani med Italijo, Avstrijo in Madžarsko.

V predvojno kraljevi centralistični Jugoslaviji smo se morali Slovenci ponižano boriti za Lazarjeve drobtine in vse zahteve po večji slovenski svobodi in avtonomiji so naletele na gluha vele-srbska ušesa.

ROZPAD KRALJEVI JUGOSLAVIJE

S to politično zmedo, namernim zapostavljanjem in gospodarskim izkoriščanjem smo se Slovenci znašli v drugi svetovni vojni na pragu tretje slovenske zgodovinske prelomnice. Slovenski komunisti so to nezadovoljstvo Slovencev v kraljevi Jugoslaviji izkoristili in po razpadu države prehiteli uradne slovenske oportunistične politike, pri tem kruto prevarali slovenski narod in s pomočjo naivnih zapadnih demokracij, ki so podprle njihovo lažno tolmačenje slovenskega položaja, izvedli po ukazu kominterne krvavo neosvobodilno komunistično revolucijo, po končani vojni prišli na oblast, slovenski narod snovno in duhovno zasužnjili in za ceno tisočev izročnih protikomunističnih borcev in drugih slovenskih žrtev, prepustili

Nadaljevanje na str. 2

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates

\$12.00 per year

\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.25

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Ave., Toronto

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12.-, za Argentino 750.- pezov, za Brasilijo 100.- kruzairov, za Anglijo 60.- šilingov, za Avstrijo 160 šilingov, za Avstralijo 10.- avstr. \$, za Italijo in Trst 2400.- lir, za Francijo 1800.- frankov.
Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.
Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

TORONTO

Gospodična Marija(nca)

Kuk, profesorica na katoliški gimnaziji Francis Liberman v Torontu, je bila izbrana da predstavlja provinco Ontario na enotedenskem študijskem potovanju v Evropi. Potovanje je organizirala Canadian Teacher's Federation skupno z kanadskim zunanjim ministerstvom za 10 profesorjev zgodovine iz cele Kanade.

Skupina je obiskala Glavni stan organizacij NATO-a, SHAPE-a in EEC v Belgiji, kakor tudi Glavni stan UNESCO-a v Parizu.

Po izjavi gospodične Kukove je bilo potovanje zelo poučno in prepričalo vse člane turneje o nujni potrebi teh organizacij za uspešno vzdrževanje miru in sožitja med narodi sveta.

V soboto zvečer 6. oktobra je bil dobro obiskan Domobranski banket, ki že je postal nekaka tradicija. Stari prijatelji so obnovili svoja znanstva in navezali nova in še trdnejša! Hvala udeležencem.

En teden pozneje pa je bil (13. oktobra) koroški večer z banketom v pomoč mohorjevanom in Koroščem. Tudi že ustaljena tradicija. č. g. župnik

Nadaljevanje s str. 1

Koroško, Primorsko in del Porabja v nemilost tujcem.

Slovenski politiki so med drugo svetovno vojno ponovili napake svojih prednikov iz prve svetovne vojne in s tem podčrtali skupne oznake slovenskega političnega atavizma, ki so se izražala v neodločnosti, nejasnosti, nepoznanju dejanskega položaja in skrajnem oportunizmu.

Edini človek, ki je trezno presodil medvojni položaj slovenskega naroda, je bil nepolitik, duhovnik, svetec in videc, univerzitetni profesor dr. Lambert Ehrlich. Medvojni slovenski politični veljaki so ga namerno ignorirali, ne hoteli poslušati in ne preštedirali njegovih predlogov o rešitvi Slovenije s posebnim ozirom na njeno bodočnost.

Zaskrbljeno pa so ga razumeli slovenski komunisti, ker so v njegovem predlogu uvideli, da jih

Janez Kopač je na začetku prebral pismo ravnatelja Mohorjeve družbe v Celovcu, nato pa smo v prijetni družbi in kot pri domobranskem banketu, tudi tokrat bili dobro in obilno pokrepčani iz dobre kuhinje!

Novice iz Slovenije

Samomori:

Statistični podatki za Slovenijo nakazujejo za dobo od leta 1956 do vključno 1983 17.550 samomorov, to je na leto povprečno 650 takih primerov. Če vzamemo povpreček 1,650.000 prebivalstva Slovenije, v teh 27 letih vidimo, da pride skoraj 40 samomorov na 100.000 prebivalcev, kar na postavi kot narod čisto blizu, ako ne celo na vrh svetovne lestvice te najbolj žalostne družbene statistike. Iz istega vira (NT Ljubljana 9. sept. 1984) posnemamo, da še k temu številu lahko prištejemo za vsak samomor še 8 poskusov samomora.

Nedvno je ta silni družbeni problem rezultat družbenega razvoja po letu 1945. Povdarjali so pač materializem kot edini znanstveni prijem za vse človeške probleme. Vero so

je s svojo „višarsko idejo“ o rešitvi Slovenije prehitel in to v času, ko so še odkrito sodelovali z nacistično Hitlerjevo Nemčijo. Zbali so se ga, ker jim je bil pri uresničitvi njihovih diabolčnih načrtih: izvesti revolucijo in priti za vsako ceno na oblast, v napoto, zato so ga ubili.

Naj končam to kratko razglabljanje o slovenskem narodnem prazniku - o 29. oktobru, z vprašanjem na vse Slovence v domovini, zamejstvu in zdomstvu: *Ali smo se kaj naučili iz napak v naši preteklosti? Če je naš skupen odgovor pritrdilen, potem je upanje, da bomo kot zrel, dorasel narod, prekaljen in utrjen v stoletja dolgem trpljenju -, ob novi priliki, in obrisi te nove slovenske prelomnice, ugodne prilike, so že vidni in rahlo zaznani-, končno vendarle prav politično ravnali, priborili slovenskemu narodu svobodo in ustvarili pogoje za mednarodno priznanje slovenske države: Slovenija!*
Luka Dolenjc

smešili in jo potisnili v javnosti na isti nivo kot vraže in pravljice, nevredne razmišljanja za današnji čas. Velik del prebivalstva se je udal temu „pritisku“ in ko pridobitve „novega“ časa niso zadostile ljudi niti v materialnem pogledu, kaj šele v duhovnem niso ti ljudje v stiski našli izhoda. Pred revolucijo je Slovenija imela malo samomorov. Statistike sicer niso znane, ampak nedvomno smo bili v svetovnem merilu neke povsem na dnu tega žalostnega družbenega problema.

ZU

Uradni obiski iz SFRJ

V Miami, Florida, so že leta 1982 izglasovali zakon (CNC report, sept. 1984), da se denar davkopllačevalcev ne sme porabiti za morebitne konference in konvencije, kjer so udeleženci tudi delegati iz komunističnih dežel. Problem je nastal ob priliki izvolitve Miss Universe, katere se je udeležila tudi najlepša Jugoslovanka. Vsekakor je za pozdravit pametne odločitve v teh zadevah. Ni ista stvar, ako mesto gosti predstavnike drugih držav, ki so demokratsko izvoljeni kot pa pogostitev delegatov in predstavnikov komunističnih diktatur, kjer narod ne voli svobodno. Iz gornjega so seveda izvzeti diplomatska in konzultarna predstavništva pri izvrševanju rutinskih povezav. Pred kratkim je miamski župan slavnostno sprejel in počastil župana iz malega avstrijskega mesta. Kasneje se je izkazalo, da je bil ta župan član SS čet, ki je morila Izraelce. Avstrijcu so prav na hitro odvzeli ameriško vizo. Zgodovina se ponavlja!
ZU

21. VII. 84 je poročal „Washington Post“, da so med drugim odkrili, da je Jugoslavija dostavila preko Filipinov v imenu ZDA, orožje za Salvador, po „gotovih kanalih“ in da se je izkazalo, da je to ničvredno orožje. (Nova Hrvatska 9. 23. sept.)

Partners in Preventing Crime

NATIONAL CRIME PREVENTION WEEK

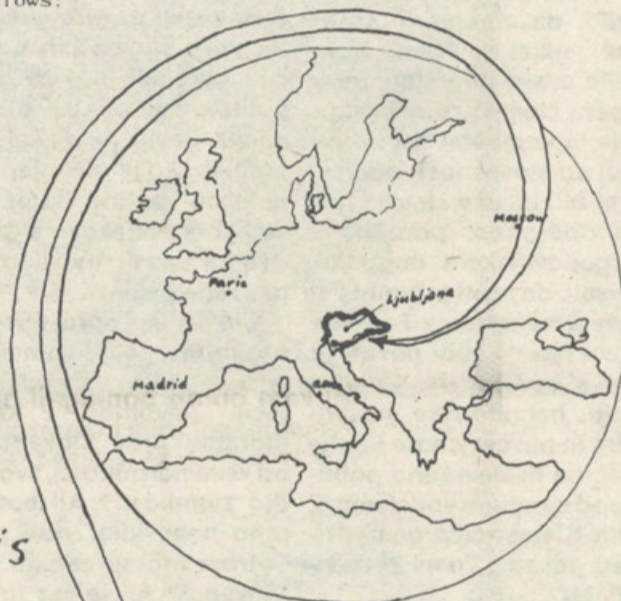
NOV. 4-10, 1984

Where is SLOVENIA?

The first edition of 'MEN WHO BUILT THE SNOWY' raised a variety of unexpected enquiries by the readers, to which the author feels obliged to answer.

As the main characters in the book are Slovenes and Slovenia is mentioned several times, the most common question is: "Who are these 'Slovenes' and where is 'Slovenia'?"

I have clarified the matter on many occasions, kindly explaining or even drawing a map of that part of Europe, where Slovenia can be seen. The new edition of this book, I decided, will carry a permanent answer for all readers, as follows:

This
is

Slovenia

SLS izvolila novega načelnika

Zaupniki SLS so v letošnjem poletju izvolili novega načelnika. Bilo je več kandidatov. Največ glasov je dobil dr. Marko Kremžar. Delavni odbor Slovenskega državnega gibanja, in uredništvo S. D. novo izvoljenemu načelniku SLS čestitata. Pričakujemo, da bo novi načelnik SLS - KD - začrtal nova pota, ki bodo snovno in duhovno zaslužnemu slovenskemu narodu priborila svobodo in z njo svobodno, mednarodno priznana slovensko državo: Slovenija.

ODPRTO PISMO

VSEM SLOVENSКИM USTANOVAM PO SVETU IN DOMA, KAKOR TUDI VSEM POSAMEZNIKOM, KI PRIPADAJO SLOVENSKEMU NARODU, KJERKOLI SE NAHAJAJO.

Ustanovili smo "ZVEZO SLOVENSKE AKCIJE" za obrambo slovenskega jezika, za obstoj slovenskega naroda, za oživitev slovenske zavesti in za pravice, ki nam pripadajo kot svobodnemu narodu.

Naše geslo je: "ŽIVI NAJ SLOVENSKA BESEDA!"

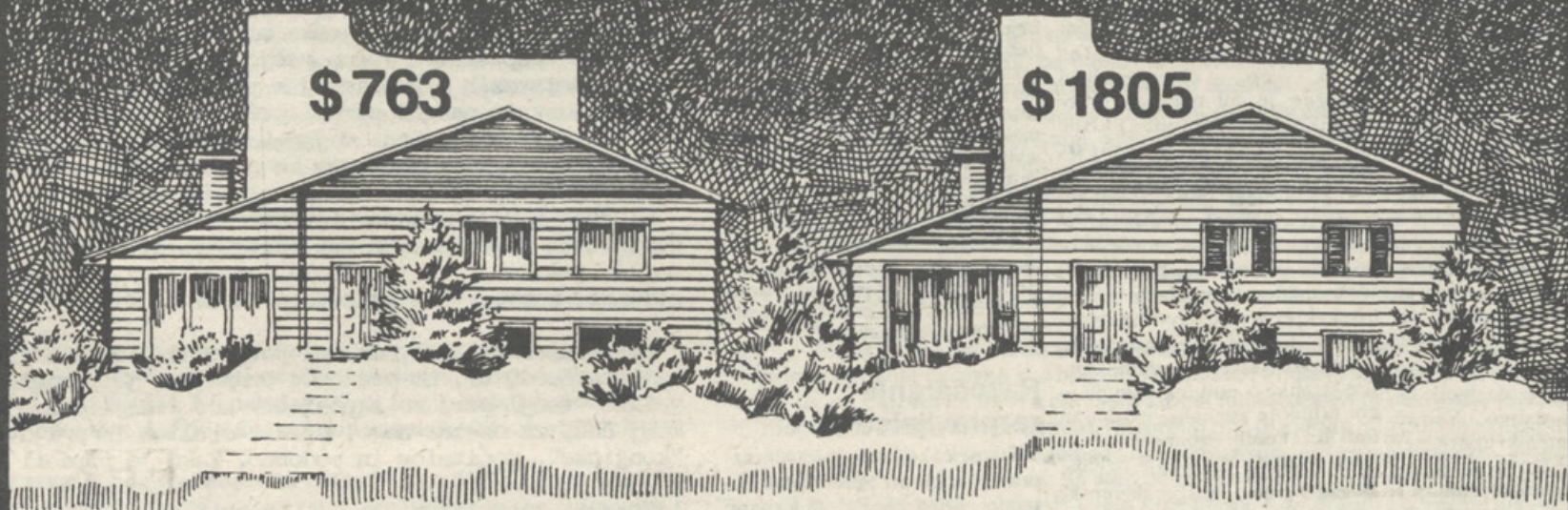
Še nikoli v naši tisočletni zgodovini ni bil obstoj našega naroda tako ogrožen kakor je danes. Od druge strani pa še nikoli v zgodovini nismo imeli take prilike za medsebojno povezavo kot jo imamo danes.

Zbiramo imena in priimke in zapisujemo naslove tistih, ki jim je mar za slovenstvo. Kdor je za to, naj se pridruži naši AKCIJI. Ne ustanavljamo nobene politične stranke, ampak predlagamo, da se nam vse stranke pridružijo kot zainteresirane slovenske ustanove. Vsak Slovenec ali Slovenka, od Ljubljane do Washingtona, od Trsta do Buenos Airesa naj podpiše in pošlje naprej - svoje ime zraven drugih - v skupni seznam.

Ko nas bo podpisanih dva milijona, tedaj bo jasno, da sije pred nami bodočnost!

ŽIVI NAJ
SLOVENSKA BESEDA!

Odbor za obrambo slovenskega jezika,
c/o 313 Merrylands Road,
MERRYLANDS, 2160,
N.S.W., Australia.

Ta dva doma sta si lahko podobna, toda če primerjate izdatke za kurjavo, ni nikake možnosti primerjanja

Ali boste izdali ponovno preveč denarja za segrevanje vašega doma v predstoječi zimi?

Vi ste morda izolirali vaše podstrešje in ne kleti, vaša vrata in okna niso pravilno zamašene ali obložene z zaščitnimi trakovi (weatherstripped). Pri tem vsem vaše ogrevanje doma lahko vas preveč stane z obstoječim načinom. Sedaj je čas, da storite kaj; da bo vaša hiša topla in cena ogrevanja znižena. „Energy, Mines and Resources Canada“ oddelek je pripravljen pomagati vam odvzeti skrb za tak primer.

Mi vam bomo pomagali pri izoliranju

Pravilna izolacija in neprodušnost je najuspešnejši način prihraniti denar - celo do 40 odstotkov od

vaših ogrevalnih stroškov. Lahko kličete Heatline za izkušeni nasvet o načinih, materialih in kako vi lahko dosežete davčne olajšave. Po „Canadian Home Insulation Program (CHIP)“ zagotovilo do vsote 500 dolarjev. To velja za vse hiše ki so bile zidane pred 1. septembrom 1977 (1. januarjem 1977 v Novi Škotski in Prince Edward Island).

Napravite sam ali najamite podjetnika

Nekateri ljudje radi napravijo sami izboljšanja na svojih domovih. Toda če želite da vam to delo opravi podjetnik, morate samo ugotoviti če je ta isti na listi s „The Canadian General Standards Board (CGSB)“.

Call toll free/Composez sans frais

HEATLINE/THERMOPHONE

1-800-267-9563

BRITISH COLUMBIA/COLOMBIE-BRITANNIQUE

112-800-267-9563

Energy, Mines and Resources Canada

Energie, Mines et Ressources Canada

Canada

Odmevi iz „Celovškega zvona“ ...

Celovški zvon objavlja v septembski (84) številki (4) zanimiv komentar dr. C. Žebota o predvojnem

PISMO UREDNIŠTVU

Dr. Reginald Vospernik
Glavni urednik Celovškega Zvona
Celovec, Avstrija

Spoštovani gospod ravnatelj:

Ni mi treba poudariti, da sem z izrednim zanimanjem preb(i)ral dosedanje zvezke Celovškega Zvona, tega (poznega) povojnega poskusa zgraditi vseslovensko revijo na krščanskih in narodnih osnovah. Uresničevanje tako pomembne in težke pobude zasluži posebno pohvalo in pomoč.

Svojemu pozdravu celovški reviji bi tokrat dodal le eno pripombo, ki jo je izzvala člankarjeva omemba „lističa Straža v viharju“ (str. 31 marčnega CZ). Pavšalno ošvrknjenje

dijaškem glasilu „Straža v Viharju“. Ker smo mnenja, da je to pismo važno, ga ponatiskujemo (stran 8):

predvojnega študentskega glasila v sedanjem CZ je bilo neutemeljeno in neumestno. (Tudi ni z njim v članku prav tako neizkazan vsebinski očitek SvV nič pridobil. Tega očitania se bom dotaknil v bližnji knjigi mojih spominov, kjer bo obdelan tudi širši predmet Blažičevega sicer dobronamernega in poučnega članka.)

Ker večina čitateljev CZ o SvV verjetno ve le malo ali nič, naj pojasnim, da je ta list (tednik) bil na predvojni slovenski univerzi zelo potrebna (in precej uspešna) protiutež kompartijskemu Akademskemu glasu in njegovemu nasledniku „1551“. (Glej Metod Mikuž, Pregled zgodovine NOB, I. knjiga, Ljubljana 1960, str. 93). Koroške čitatelje CZ pa utegne še posebej zanimati, da je v številnem uredniškem konzorciju SvV sodeloval ugledni in zaslužni koroški rojak, du-

hovnik in vseučiliški profesor dr. Lambert Ehrlich, ki je v desetletju pred prvo svetovno vojno slovenski Koroški dal dve pomembni ustanovi — predhodnico današnje Krščanske kulturne zveze in Sodaliteto slovenskih duhovnikov. Pri SvV je deloval kot izredno izobražen, svetovno razgledan in življenjsko zgleden duhovni vodja in mentor mladih urednikov in piscev tega sedemletnega študentskega glasnika (1934—1941). Ob tej SvV je kljub mladostnim napakam mnogo že mrtvih in dokaj še živih Slovencev v svoji mladosti gojilo zvestobo večnim vrednotam krščanstva in čut za službo zgodovinskim potrebam slovenskega naroda. Zdi se mi, da kulturna zahtevnost in prostorna utesnjenost CZ dajeta uredništvu pristojnost, da (še posebej) zaradi potrebne (in hvalevredne) širine nove revije piscem v njej ne dovoljuje uporabljati strupenih puščic nevljudnih poimenovanj ali celo zmerjanj. To so besedni izpadi, ki se porajajo iz čustvenih nastrojenj, izzivajo podobna povračila ter jih je zato nemogoče, ali le težko, racionalno razrešiti po dialoškem pravilu: „Da se resnica prav spozna, ...“. Naj Celovški Zvon doni pristno in privlačno — še in še in še!

Ciril A. Žebot
Washington, D. C.

Sovjetski vojak Nikolaj Movčan, ki je bil poslan na fronto v Afganistan, je pobegnil k proti komunističnim Afganecem in je sedaj v ZDA. Povedal je, da so jim rekli, da gredo v Afganistan pomagati prijateljem, tam pa jih niti komunisti niso prišli pozdraviti in so živeli v sotorih popolnoma odrezani od prebivalstva. Izjavil je, da bi rad ostal doma, če ne bi komuni zem ustvaril sistema, ki preprečuje, da bi mogli živeti ljudje kot ljudje.

V ZDA je dobilo 20% gospodinjstev [letni dohodki preko \$ 38.354] 40% vseh dohodkov, 40% gospodinjstev [z dohodki med \$ 16.500 in \$ 38.354] 41.1% vseh dohodkov in 40% gospodinjstev z dohodki manj kot \$ 16.500 samo 31.8% vseh dohodkov.

MEN who BUILT the SNOWY

Naj bo tu omenjeno, da pisatelj pripravlja novo, izboljšano in bogatejšo ilustrirano izdajo. Vračamo pa se h knjigi z oceno, ki smo jo našli v argentinskem tedniku SVOBODNA SLOVENIJA (z dne 2. febr. 1984) pod rubriko Med knjigami in revijami ter naslovom "Angleška knjiga slovenskega pisatelja v Avstraliji". Napisal jo je DR. TINE DEBELJAK in je prav, da pridejo njegove vrstice tudi v Slov. Državo.

POD tem naslovom — LJUDJE, KI SO GRADILI SNOWY, in s podnaslovom "Moški brez žensk" je izdala avstralska založba Saturday centres books knjigo Ivana Kobala. Na zadnji strani knjige in na ovitku dobimo življenjske podatke pisca, ki so zanimivi za Avstralce in tudi za nas.

Tam zvemo, da je Ivan Kopal iz Planine blizu Jadranskega morja in pristanišča Trsta in da je od mladega trpel pod italijanskim fašizmom, ki je v šolah in uradih priznaval samo italijanski jezik in preganjal zavodne Slovence ter fantom ni pustil študirati, če so iz odpora do vsega italijanskega pisali svoje ime na slovenski način (n.pr. s "K" in ne s "C" — Kopal). Tako se je med drugo svetovno vojno mogel šolati le v nekem religioznem zavodu v Severni Italiji. Po koncu vojne se je vrnil v domačo vas, pogledat, kako je tam. Pa mu ni bilo všeč; vrnil se je v Italijo, se prijavil med "razseljene osebe", živel po begunskih taboriščih in s petimi dolarji ter s pogodbo za dve leti pri neki avstralski jeklarni prišel leta 1950 v Avstralijo. Tam je "odslužil" obvezni dve leti kot navadni delavec, nato pa sprejel delo zidarja pri gradnji ogromne hidroelektrarne Snowy, kjer so leta 1954 začeli z deli za zaježitev in urejanje vode, ki naj bi preskrbela nekaj pokrajin z električno energijo, ob-

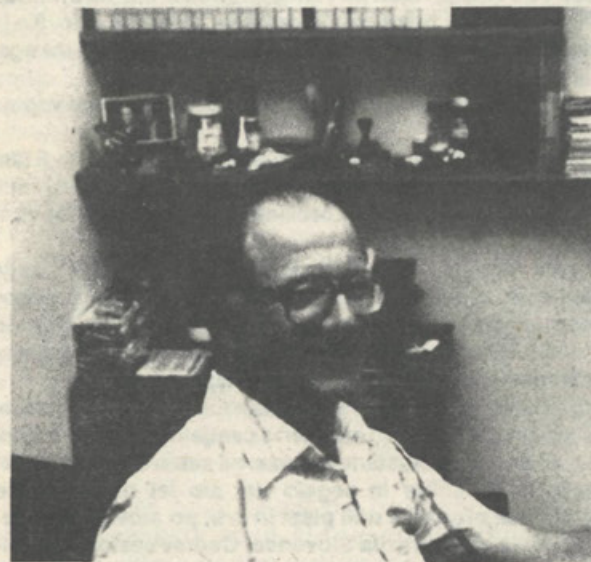
in jezer, parkov in reguliranih rek in sedaj oskrbuje razvijajočo se industrijo mlade Avstralije z električno energijo.

Avstralija je sedaj Kobalu čudovit mozaik cvetov narodnostnih skupnosti, ki pogumno gledajo v bodočnost . . . Delo pri projektu SNOWY je velik doprinos k napredku Avstralije in v njem je velik tudi slovanski delež. Zato je Kopal pisal knjigo, "da bi jo brali teh delavcev otroci". S tem uvodom je nam dal merilo, po katerem nam je soditi uspeh. V imenu projekta SNOWY je nekaj stavkov napisal Sir William Hudson, ki je poudaril prav ta veliki razvoj Avstralije in projekta samega, ki ga Kopal opisuje "v času pionirstva toda z vero v bodočnost Avstralije. . ."

Dobro, da je bilo to povedano takoj v uvodu, kajti po naslovu in tudi podnaslovu bi bravec pričakoval, da bo dobil v roke povest, ki je epopeja delavskega kolektivnega gibanja v dinamični skupnosti delavskega truda in tehničnega napredka, pa tudi upiranja in tlačenja in skupnega trupa, zlasti še ker naj bi bila snov že napovedana, brez erotike . . . le realizacija sna v novi podobi bodočnosti. Pa ni tako. So to leposlovni opisi prvih novonaseljencev iz povojne Evrope, ki v skupnem delu združujejo Nemce, Italijane, Čeha, Poljake, Slovence in druge posameznike, katerih vsak ima svoj značaj in svojo zgodbo. Tako se dobe pri istem podjetju tudi trije Slovenci — Steven, Vladimir in Alf. Vredno omembe je to: ob Stevenu je Kopal spretno vnesel tudi njegovo preteklost, kar značilno predstavlja specifično slovensko usodo. Kot šestnajstletnik je bil pri domobrancih. Ko so domobranci obkolile čete Osvobodilne fronte, je z njimi šel čez slovenske gore v Avstrijo k zaveznikom. Ti so jih po višjem ukazu vrnili v zastraženih vagonih v roke novega režima. Vsi so našli smrt v zloglasnih množičnih grobovih v kraških jamah, ki jih je mnogo v Sloveniji. Tudi Stevena so vrgli v jamo in je dobesedno "plaval" med mrtvimi trupli tri dni in tri noči, slišal stokanje in predsmrtne molitve žrtev pa tudi kletve morilcev. Četrty dan, ko ni bilo več misliti, da bi še kdo sploh ostal živ, je zavpil na ves glas, poslušal in čakal odziva. In res ga je nekdo čul in mu vrgel vrvi. Ko se je priplazil iz jame, ni mogel slediti rešitelju, ker je bil čas, kljub koncu vojne, poln nasilnosti in nevarnosti. Še ves teden se je skrival, se preživljal s travo in jagodami ter se boril z nočnim mrazom. Nato je srečno prešel mejo in se pridružil rojakom v begunskih taboriščih v Avstriji, odšel v italijanska taborišča in od tam v Avstralijo . . . Tako usodo je vključil Kopal v tekst o Stevenu, dočim o drugih dveh Slovencih ne omenja podobnih dogodivščin. Pač pa poudarja, da so se večkrat sešli vsi trije ob raznih prilikah, na lovu ali lovljenju rib, in tedaj so radi zapeli. Na strani 32 je v tekstu v slovensčini zdravica: "To sladko, zlato vince / je zbralo bratce nas." Takoj nato sledi prevod: "This golden drop of wine / here, brothers, made us meet. / Let's toast to friendship's bondage, / let's clink to brotherhood."

Naj povem še to, da je povest v celoti spomin na tovarstvo v delu in v življenju, na težave, ki so združene s težkim delom v soncu, dežju, blatu. So to opisi medsebojnih odnosov. Tudi o ženski je govora: Ob sentimentalni pripovedi Sicilijanca o svoji Luciji. Nastopi dekle tudi ob Stevenu, ko se loči od tovarišev in se mu zahoče velemesta. Toda ta mu je zdaj odvraten, zadimljen svet. Pa tudi ta edina ženska v povesti — kot nekdanja njegova učiteljica angleščine — ga odbije s svojim koketnim vabljenjem. Odloči se za vrnitev med tovariše v Snowy, se nato spet poslovi in se odloči za ustalitev na farmi. Še prej pa sporoči o nesrečni smrti Vladimirja, ki mu je nesreča strla prsni koš. Uvrsti tako tudi Slovenca med žrtve, ki jim je povest posvetil.

"Povest" je literarno spretno pisana in gotovo spada med zanimive doneske k mednarodni izseljenski zgodovini in seveda tudi k zgodovini Slovencev v Avstraliji.

IVAN KOBAL MEN WHO BUILT THE SNOWY (Men Without Women)

enem pa tudi namakala zemljo. Med delom pri hidroelektrarni je študiral angleščino in gradbeno stroko na dopisni višji šoli in prejel leta 1958 diplomsko gradbenega konstruktorja. Zgradil si je hišo, se oženil s Slovenko in začel delati "na svoje". Že tedaj je pisal krajše črtice in tudi pesmi v avstralski "magazin" "mednarodnih sotrudnikov" ter je kot tak tudi dobil državno nagrado za pisateljstvo. Revija je začela s priobčevanjem te njegove knjige, a je prišla v denarne stiske in je prenehala. S pomočjo Slovencev je mogel knjigo le izdati, ki jo je ob izidu Slovincem predstavil v Melbournu avstralski senator Miša Lajovic, zastopnik novih vseljenih narodov v avstralskem parlamentu. (V tem se dr. Tine Debeljak moti, ker ne pozna sestave avstralskega parlamenta. Naš rojak Miša Lajovic je izvoljen senator za N. S. W., ne pa zastopnik novih vseljenih narodov v avstralskem parlamentu. - Op. ur.)

Toliko zvemo iz življenjepisa v tekstu in na ovitku, ki ju kar ponazorujeta tudi fotografiji: na naslovni strani kot delavca pri gradnji ceste in na zadnji strani v delovni sobi stanovanja.

Zanimivo je tudi posvetilo, s katerim avtor knjigo posveča delavcem raznih narodnosti, med njimi tudi Slovincem, ki so izgubili pri delu hidroelektrarne svoja življenja, v "službi nove adoptirane domovine Avstralije". Pisec je tudi sam napisal uvodno besedo, kjer pravi, da je svoje delo pisal v letih 1955/58, to je ob začetku tega ogromnega hidroelektričnega kompleksa, ki se je tedaj komaj kazal v obrisih in ki se je razrasel v številno množico predorov, kanalov, jezov

A new, revised and illustrated edition of this book will soon be available. For enquiries:

Ivan Kopal
4 St. Andrews Place
Rydalmere, 2116
Avstralija
(02) 638-4554

Zdrami se, Samo!

Čuj, zdrami, prebude se, Slave Čuvaj!
Krog doma spet kresi gorijo;
sovragi na pragu so, roko nam daj,
v premoči nas z doma podijo.

Ne Turki, ne Lah, ne Švabe, ne Huni!
Ne! Zlobnejše galim zdaj vrage.
Ti dušo bi naroda z divjimi kljuni
skljuvali Slovenije drage.

„Zedenite,“ pravijo, „bratje se z nami!
Slabiči, nezmožni več vstati,
premajhni, zgubljeni, kaj blodite sami?!
Zaplesite z južnimi brati!“

„Seveda! Znan predlog! Poslušajte me:
Živi naj Slovenska beseda!
Ne! Nismo slabiči, za vraga še ne!
Gorje mu, ki tlači soseda!“

Čuj, zdrami se, Samo, priskoči nam v bran!
Zabobnaj, zatrobi, zarjovi!
Naznani dočakani svobode dan!
Naj čujejo rog tvoj sinovi!

Naj prapor raztegne ti sleherna vas,
zapoje naj hrib in dolina!
Naj v nošah dekleta krasijo naš Kras,
naj Šmaren ovenča mladina.

Ko z Loga zasliši se pesem glasna,
ko udarijo v linah zvonovi,
bo vrag se pogreznil v temine pekla,
da mir bo v Sloveniji novi!

Ivan Kopal

Vipava

Vipava vodovje spod Nanosa zbira,
globoko pod zemljo v votlinah šumlja;
v pozabo smeje se preteklost izpira
ko z vrelca do vrelca čez skale skaklja.

Ni sleda ni več od potokov krvi,
ki vanjo nedavno so vroči se vlili.
Vsa sveža Vipava v dolino hiti,
kot račka k potoku z razprtimi krili.

Ko s temnih predorov na sonce privre,
vsa čista, vsa bistra v zrcalu se gleda...
Vipavske doline se v hipu zave.
Obstane zamaknjena, predse pogleda:

„Glej, zemlja tu moja pred mano stoji,
z gorovja nanosena vse tja do Soče!
Zelene poljane, cvetoče ravni —
Vipavska dolina - pozdravljam te vroče!“

To zemljo zalivam že tisoče let.
Že marsikak narod iz mene je pil...
A narod slovenski moj slednji je zet,
ker kri svojih žuljev mi v žile je vtil.

Polmesec je ropal, ugrabljaj - gorje! -,
črnuhi Rimljane iz nas so kovali
in rdeči nam dušo, poštenje jemali.
A narod je verno ohranil srce.

Naj polje rodi mu, naj grozdje zori!
Naj pesem slovenska se tukaj ohrani!
Naj burja vse tujce čez Jadran spodi!
Škrjanček vipavski, ti tukaj ostani!“

Ivan Kopal

Hold your breath and read this.

Zadržite Vaš dih in prečitajte naslednje

Ce je vaš dimnik pokvarjen, se vaša hiša lahko počuti, kakor se počutite vi ta trenutek.

To zato, ker ogrevalni način vsrkava kisik in oddaja carbon dioxid, prav tako ko se dogaja z vami.

Ce pa peč nemore dobiti dovolj kisika, in ce carbon dioxid ne more ven, vaša hiša ne more dihati. Carbon monoxide se lahko ustvarja in to pozroča težko nevarnost za vas in vašo družino.

Očiščeni in čisti dimnik je potreben za pravilno zračenje vaše ogrevalne hišne peči (furnace).

Evo nekaj varnostnih znakov o razpadanju dimnika:

- Odpadli omet in opeka
- Bel prah ali vodni madeži na dimniku nad streho
- Vodni madeži pri dimnikovih čistilnih vratih

Vaš dimnik verjetno potrebuje podporo (chimney liner) za preprečenje razpadanja zidanega dela dimnika.

Za vašo varnost in za vaš duševni mir, daje vaš ogrevalnik in dimnik pregledati in očistiti letno po kvalificiranem kontraktoru. Vi in vaša hiša bosta oba svobodno dihala.

Ministry of Consumer
and Commercial Relations

 Ontario

Robert Elgie M.D., Minister
William Davis, Premier

Avtor, urednik in uredništvo, pa še knjigotržec, bralec oziroma kupec

Iz „C. Z.“ tudi prinašamo našim bralcem članek:

So stvari, o katerih ne razpravljamo... Izpod peresa g. Vinka Oslava, tajnik Uredniškega odbora Društva prijateljev revije Celovski zvon.

SO STVARI, O KATERIH NE RAZPRAVLJAMO...

Na robu ceste stoji človek in s palcem ustavlja avtomobile. Ker mu nihče ne ustavi, obsodi voznike, da mu protipravno jemljejo svobodo gibanja.

Pred vhodom v hišo stoji drugi človek in pritiska na zvonec. Ker mu nihče ne odpre, obsodi stanovalce, da mu jemljejo svobodo bivanja.

Na naslov revije CZ pride pošiljka s priporočilom za objavo. Uredniki se ne strinjajo z vsebino in slogom in se odločijo zoper objavo. Pošiljatelj obsodi uredništvo, da mu jemlje svobodo izražanja.

Prva dva primera sta fiktivna in služita za osvetlitev tretjega, ki je resničen. Vendar resničen tako, da ne gre za enega samega človeka, temveč gre za več avtorjev, ki se ob vsaki odklonitvi začno sklicevati na domnevno pravico, ki naredi na nepoučnega človeka globok vtis.

V resnici je stvar taka, da ima avtor svoje območje suverenosti, uredništvo pa spet svoje. In svoje knjigotržec, ter svoje bralec oz. kupec.

Avtor je suveren v svojem pisanju. Nihče ga nima pravice klicati na odgovornost za to, kar in kakor napiše. Edini cenzor in sodnik so mu lastna pamet, okus in vest. Napisa lahko tudi komurkoli kaže in posoja, če je kdo to pripravljen prebirati. Spor lahko nastane le takrat, če kdo daje v branje tekst, v katerem je blatena druga oseba, kar pa mora prizadeti v zasebnem pravnem postopku dokazati.

Urednik oz. izdajatelj je suveren glede objavljavanja in razpečavanja. Nihče nima pravice razpravljati o tem, ali celo odločati, katera revija sme izhajati in katera ne; katera je „družbeno potrebna“ in katera „odveč“. Še manj pa, kateri prispevek naj se objavi in kateri ne. Volja izdajatelja, da nekaj izdaja, je zadostna utemeljitev, da to, če finančno in vsebinsko zmore, tudi stori. Moralno in pravno je urednik oz. izdajatelj odgovoren samo tedaj, če objavlja stvar, ki smo jo označili kot sporno že pri avtorju. Če torej objavlja neresnice o kaki osebi oz. če nagovarja k dejanjem, ki nasprotujejo splošno sprejetim normam in pravicam človeka, naroda in človeštva. Torej tudi, če bi pisal zoper pravice, o katerih ravno govorimo, kar je nedavno storil nekdo na Hrvaškem. Edina omejitev, je torej nečlovečnost. Sicer lahko urednik suvereno v skladu z lastno presojo in vestjo sprejme ali odkloni kakršenkoli prispevek katerekoli avtorja.

Knjigotržec je suveren v tem, da se svobodno odloča, katere publikacije bo vzel v prodajo, ter koliko, in katerih ne. Tudi če vemo, da se ravna po ozirih, ki so neknjižnega porekla, mu tega nimamo pravice očitati. Ker je trgovec, se lahko vede kot svobodni člen verige prostega tržišča.

In bralec je prav tako suveren glede tega, kaj bo kupoval in prebiral. Nihče nima pravice očitovati bralcem neustreznost literature, ki jo kupujejo. Lahko jim prijazno svetuje, če ga hočejo poslušati, ali ponudi kaj

drugega, nima pa jih pravice moralno žigosati ali jim karkoli vsiljevati, še toliko manj pa braniti. Vsak človek ima svoboden dostop do katerekoli publikacije, ki je izšla kjerkoli na svetu v kateremkoli jeziku. Vsakdo ima lasten razum in vest, in nihče nima pooblastila (razen če si ga uzurpira), da o možnosti branja oz. nebranja odloča namesto drugega.

To so izhodišča. Že davno znana in podpisana od skoraj vseh vlad sveta.

Ce torej uredniki CZ kdaj komu zavrnejo kak prispevek, s tem zgolj uveljavljajo lastno suverenost in nikomur ne jemljejo njegove. Uredniki bi avtorju jemali svobodo izražanja, če bi mu preprečevali, da objavi besedilo v lastni redakciji in režiji. Ali pa da bi mu vigli pod noge toliko administrativnih ovir, da bi se moral kaka štiri leta prebijati skozi razne gremijske zanke, predno bi mogel začeti kaj svojega. CZ te oblasti nad nikomur nima in je tudi ne želi kdaj imeti.

Da bi bilo sodelovanje med pisci in uredniki pri CZ v bodoče enostavnejše, in da bi bilo manj razočaranj, je mogoče razumno, da izpišem tiste teme oz. področja, o katerih v reviji načelno ne želimo razpravljati.

O kaki stvari razpravljati, pomeni, postaviti jo pod vprašaj. Večina ljudi bo hitro rekla, da je vsako stvar treba postaviti pod vprašaj. Ali pa bi dopustili, da bi kdo postavil pod vprašaj to njihovo pravico, da karkoli postavijo pod vprašaj? Gotovo ne. To je protislovje civilne svobode, ki ga weimarska demokracija (in vse obstoječe demokracije so še danes tega tipa) ni znala razrešiti in je dopustila, da je po demokratični poti prišla na oblast tiranija (kot v zametku danes v Franciji in Grčiji, kjer demokracije ne ogroža le leva oblast, temveč v enaki meri tudi desna opozicija). Če hočemo ohraniti svoboščino, da vsaj velik del stvari kadarkoli postavimo pod vprašaj, moramo nekaj najosnovnejših reči od tega izvzeti in jih spoznati za apriorne, nevprašljive, neodtujljive.

Take reči so apriorne vrednote in pravice. Apriorna vrednota je življenje. Apriorna vrednota je civilna svoboda, se pravi, tudi

svoboda izražanja, združevanja in prostega izbiranja poglavarjev in parlamentarcev. Apriorna je nedotakljivost nacionalne in jezikovno-kulturne identitete. Apriorna je svoboda vere v njenih osebnih in družbenih manifestacijah. Apriorna je prvenstvena pravica staršev za vzgojo in usmerjanje otrok. To pravico pa je treba razumeti v soglasju s prav tako apriorno pravico otrok, da jim je omogočen najširši razmah prirojenih možnosti, talentov in narodnostne ter verske identitete. Tudi protidomovinski sluzabniki se sklicujejo pri reduciranju slovenstva na „Elternrecht“, kar pa drži le s formalne strani. V resnici branijo pravico staršev do lastnega strahu, predsodkov in narodnega šovinizma. Vsi otroci dvojezičnega ozemlja imajo naravno pravico, da se nauče obeh jezikov — pravica staršev s tem ne sme priti v protislovje. Enako pa imajo tudi v Sloveniji vsi otroci pravico, da so poučeni o osnovah obeh prisotnih svetovnih nazorov brez apriornega negativnega vrednotenja.

Apriorna je narodova suverenost, ki je ne more izčrpati nobena trenutna asociativna kombinacija. Apriorna je pravica do osnovne zdravstvene oskrbe, ne glede na plačilno sposobnost. Apriorna je človekova nedotakljivost, ki jo more omejiti le lastna prekršitev nedotakljivosti drugega.

Vse te vrednote in pravice, ki sem jih — ne vseh — naštel po spominu brez pravega reda, so take narave, da ne morejo biti odvisne od (samo)volje posameznikov ali kolektivov. O njih ne more odločati izid v razpravi ali glasovanje v skupščini. Te vrednote gre do človeka tudi, če bi tisti sam bil zoper nje.

Zato revija o teh vrednotah ne bo odpirala in vodila razprave. Lahko o njih informira in nanje opozarja (kot prav v tem primeru), ne bo pa dovolila, da bi to postalo predmet razprave, predmet vprašljivosti.

Ce hočemo ohraniti dvom in možnost dvoma, potem vsaj v to možnost in pravico dvoma ne smemo podvomiti. Laura in Jenny Marx sta izročili svojemu očetu vprašal-

Nadaljevanje na str. 8

Nadaljevanje s str. 7

nik, kakršen je bil tedaj v modi. Prav zadnje vprašanje se je glasilo: „Vaš najljubši izrek?“ In Marx je odgovoril: „De omnibus dubitandum“ (o vsem je treba dvomiti). Prav to načelo pa je pripeljalo do tega, da povprečen marksist danes ne podvomi v nič, razen v pravico drugih, da bi podvomili vanj... To je klanec, na katerem se krvavo pote domala vse sodobne demokracije. Predložena nam je bila teza, da večstrankarski sistem ne bi bil primeren za slovenski narod. Ni naša stvar, da bi branili institucijo strankarstva; ne odstopamo pa od apriorne pravice združevanja, kar pa ima seveda svoje posledice tudi za vprašanje strank. Predložena nam je bila teza, po kateri je treba to ali ono stran v državljanški vojni moralno obsoditi zločina in narodne izdaje. Ne jemljemo si pravice, da bi sodili o posa-

mezni ali kolektivni krivdi oz. nekrivdi. Branimo pa dobro ime vsakogar, dokler mu ni bil dokazan zločin v rednem pravnem postopku pri neodvisnem in nepristranskem sodišču.

Predložena nam je bila teza o nujnosti samostojne narodne države oz. o nujnosti še tesnejše integracije v obstoječi federaciji. Apriori se ne postavljamo na nobeno stran. Apriori pa branimo pravico slovenskega (in slehernega) naroda, da se o teh rečeh svobodno posvetuje znotraj lastnega organizma in da kadarkoli sprejme o tem kakršnokoli plebiscitarno odločitev.

To je bilo nekaj najznačilnejših primerov. Revija bo odpirala razpravo o stvareh, ki so lahko takšne ali drugačne. O stvareh, ki so pa lahko samo takšne, kakršne od vekomaj so, o apriornih vrednotah in pravicah, pa bo revija samo informirala, da se nanje ne pozabi!

Vinko Ošlak

Tudi urednik avstralskih „Misli“ ima slične težave kot naš list in isti poizkuša odgovoriti tistim, ki se pritožujejo nad njim tako ali tako...

“ČE SE HOČEŠ zameriti na levo sveža poročila, ne šele po treh me- in desno, postani urednik,” sem ne- secih in še več. Enemu so MISLI kje bral. Vedno bolj spoznavam na preveč božje, drugemu pa kar pre- lastni koži, da je res tako. Ta se jezi, več človeške. In v marsičem naj bi ker mu ne objavim članka, drugemu raje molčale, da se ognejo “politiki”.

ni všeč, da ni šla v tisk njegova “od- Urednik mora res imeti kožo kot lična” fotografija. Tretji bi rad videl podplat čez in čez. Če bi se upognil samo da bi se komu ne zameril, bi v MISLIH svojo pesem, pa urednik se moral kar ob vsaki številki — in njegovega pesni-kovanja kar noče “na svitlo dati”. Spet drugi se jezi, in verjemite mi: vsaka izdaja MISLI bi ker sem mu objavljeni članek ali pi- izgledala kot pravo sračje gnezdo.

samo da bi se komu ne zameril, bi se moral kar ob vsaki številki — in verjemite mi: vsaka izdaja MISLI bi izgledala kot pravo sračje gnezdo. Kajne, sračjega gnezda pa le ne bi radi dobili vsak mesec v hišo? In zato bo treba z urednikovo trmo še naprej potrpeti. Končno le mora biti nekdo, ki odloča, kaj pride v tisk in kaj ne. Da je ta oseba ravno urednik, pa nisem jaz določil.

— Urednik in upravnik

Ogrožen je obstoj slovenskega naroda

(Ponatis iz “Misli”, avstralskega informativnega mesečnika za vero in kulturno življenje Slovencev).

1. Priseljevanje velikih mas nižjega sloja delavcev z juga države, med njimi zelo veliko muslimanskega elementa in arnavtskega življa s Kosova. V zadnjih dvajsetih ali petindvajsetih letih je prišlo do splošnega evropskega pojva, da se delavski sloj v velikih masah preseljuje iz nerazvitih predelov v industrijske dežele. Da navedem samo par primerov: silen dotok Italijanov v Švico, Turkov in Grkov v Zapadno Nemčijo, Avstrijo itd.

Ni pa trajalo dolgo, da so se te dežele s pritokom tujcev čutile ogrožene v svoji nacionalni biti in so začele najprej zavirati, nato so pa energično ustavile doseljevanje. Švica je npr. to storila tudi na škodo svoje industrije, ker je uvidela, da bo sicer prevladal tuj narodnostni element.

Slovenija pa tega nujno potrebnega koraka ni napravila, četudi je mnogo manjša kakor druge zahodnoevropske dežele in neprimerno bolj izpostavljena popolni odtujitvi svoje narodnosti.

Zato je pri nas doseljevanje nižjega sloja z juga zvelo zelo velik, nevaren obseg — in se še vedno nadaljuje. Po cestah večjih slovenskih krajev skoraj ne slišiš več slovenske govornice. V več predelih (npr. Jesenice, Velenje ipd.) je statistika pokazala število Slovencev pod petdeset odstotkov. V majhnem kraju kakor je Cerknica, mi je očividec pripovedoval, da je slišal večinoma srbohrvaško govornico. Takih primerov bi lahko našteval v nedogled. Zadnja splošna uradna statistika je pred dvema leti pokazala alarmanten padec slovenske narodnosti v Sloveniji.

2. Druga komponenta: Vzporedno z nižjim slojem delavcev, gre v Slovenijo nezadržno tudi priseljevanje inteligenčne plasti: mladih odvetnikov, zdravnikov, inženirjev, tehnikov, ki prihajajo z juga Jugoslavije. Treba je npr. samo pogledati današnji telefonski imenik Ljubljane in drugih slovenskih mest, kjer človeku na prvi pogled pade v oči množica tujih priimkov z navedbo poklicev.

Dalje je današnja Slovenija direktno napolnjena z zelo številnimi garnizoni vojske, katere oficirji in podoficirji so skoraj izključno z juga države. Ti ljudje ostanejo v velikem številu v Sloveniji tudi po službeni dobi oziroma upokojitvi, katero zgodaj dosežejo. Z njimi vred ostanejo v Sloveniji tudi njih družine, žene in otroci.

Vzrok: inteligenci ugajajo urejene razmere v Sloveniji ter klima naše dežele. Na drugi strani pa je partiji všeč ta pritok — režimsko dobro zgrajene — inteligence z juga, ker so ti južnjaki navadno zgovornejši in imajo bolj impozanten nastop kakor poprečen slovenski človek. Zato ta priseljena inteligenca kmalu zavzame v Sloveniji vplivna in vodilna mesta pri občinah, raznih ustanovah in organizacijah ter v javnem življenju sploh.

3. Tretja komponenta: Premišljeni in načrtni ukrepi centralne državne oblasti v Jugoslaviji, da bi prišlo do odmiranja slovensčine in slovenske narodne zavesti. Teh ukrepov je cela vrsta; nekateri so bolj, drugi pa manj vidni za tujega opazovalca. Eden najbolj očitnih državnih posegov je bil nedavni načrt “učnih jeder”, po katerem naj bi bil v slovenskih šolah pouk slovensčine silno omejen, povečano pa čtivo piscev drugih jugoslovanskih narodnosti. Ta načrt je zaenkrat naletel na silen odpor, tudi pri nekaterih komunistih v Sloveniji. Ni pa to prvi in prav gotovo tudi ne zadnji ukrep te vrste s strani države.

Vse to, kar sem analiziral kot “komponente”, pa deluje kot en sam železen vijak proti našemu, v Evropi najmanjšemu narodu. Brez dvoma ga spravlja v življenjsko nevarnost.

Mislím, da je za Slovence danes podana podobna nevarnost, kakor je bila leta 1917 v Avstriji. V tistem času je bil Dr. Korošec tisti “Martin Krpan”, ki je s širokim narodnim gibanjem majske deklaracije iskal pot rešitve.

Danes je slovenstvo v ponovni življenjski nevarnosti, čeprav iz drugih vzrokov kakor leta 1917. Tudi

danés bi bil potreben širok narodni pokret — sličen onemu iz leta 1917, ki bi opozarjal na nevarnost in iskal pot rešitve.

Takega pokreta pa danes v naši domovini ni mogoče postaviti na noge, ker bi ga režim že v sami kali enemogočil. Na kaj takega sploh misliti ni mogoče.

Stojimo torej pred sledečim dejstvom: to, kar je bilo mogoče leta 1917 v nemški Avstriji sredi svetovne vojne in sredi izjemnega, vojnega prava — to danes sredi popolnega miru v narodni državi Jugoslaviji ni mogoče. Slovenci smo torej padli nazaj za najmanj 150 let in sicer v dobo, ko je v Avstriji vladal Mettemichov absolutizem.

Mesta, večja središča ter industrijski predeli Slovenije izgublajo nezadržno slovenski značaj. Čim se bo v bodoče ta proces še nadaljeval, potem se posamezni in izolirani predeli podeželja narodnostno ne bodo mogli obdržati. To je v mnogih primerih pokazala zgodovina drugod.

Skratka: današnji razvoj prilik v domovini gre brez dvoma v tako smer, da bi v nekaj desetletjih mogla biti zlomljena sama življenjska hrbtnica slovenskega naroda.

Edinole današnja vlada Slovenije je v stanju, da bi položaj rešila — oziroma bi ga morala rešiti — in sicer na sledeči način:

Prvič — da bi z odredbami omejila, zavrla ali ustavila doseljevanje tujcev z juga in raznarodovanje slovenske zemlje. To so že pred leti napravile vse zahodnoevropske dežele, ki so bile zaradi iste evropske gospodarske konstelacije prav tako v nevarnosti kakor Slovenija, da bodo preplavljene s tujo narodnostjo. Slovenija je veliko manjša kakor druge zahodnoevropske dežele, nevarnost potujčevanja je za Slovence neprimerno večja — vendarle vlada v Sloveniji ne ne napravi nič od tega, kar so za svojo ohranitev napravile mnogo večje evropske države! Slovenija je slej ko prej brez obrambe odprta poplavi z juga Jugoslavije.

Drugič — za usodo majhnega naroda je bistvene, da, življenjske važnosti, da ljudem vcepi in vzgoji močno ter borbena narodno zavest. Brez tega se mali narodi ne obdržijo, to je njih glavno in najmočnejše orožje. — Za ljudi, ki danes vladajo v naši domovini, pa je slovenska narodna zavest nekakšen nepotreben ostanek iz preteklosti. V smislu njih ideologije je treba slovensko zavest nadomestiti z marksistično zavestjo v smislu države.

Na noben način torej ni mogoče pričakovati, da bi rešitev slovenstva in slovenskega jezika prišla iz domovine. Doma vladajoči razred na slovenstvu ni zainteresiran in tudi ne dopusti, da bi se tam iz samega naroda začel kak širok pokret za slovensko ohranitev. Med nižjo plastjo komunistov so sicer nekateri, ki so tudi slovensko zavestni. Vendar pa je tem ljudem v sklopu njih organizacije onemogočeno, da bi za slovensko stvar kaj podvzeli — že zato ne, ker takih sploh ni veliko in niso nikjer na vplivnejših in vodilnih mestih.

Kaj nam torej preostane? Ostanemo pač Slovenci, ki živimo po raznih kontinentih in v zamejstvu. Akcija avstralskega odbora se mora čimprej razširiti na vse Slovence širom sveta! Kot prvi korak je treba stopiti v stik z najboljšimi glavami med nami ter zbrati misli, ideje ter predloge z vseh strani k rešitvi sedanjega stanja.

Strinjam se z odborom, da strankarska pripadnost posameznika ne sme igrati nobene vloge. Vsi Slovenci brez izjeme smo poklicani — in dolžni — sodelovati! Saj za to, kar doživljamo Slovenci danes, sploh nimamo primere v naši tisočletni slovenski zgodovini. Ogrožen je obstoj našega naroda, kakor še ni bil nikoli do sedaj. Zato stisnimo svoje vrste!

Misli, Avgust 1984

Naj je Soča nas zibala,
Dravski ali Savski tok,
vendar le v Sloveniji stala
zibka vseh je nje otrok!

Torej v kolo se vstopimo,
roke, srca k zvezi zdaj!
Glasno tu si prisezimo
ljubav bratsko vekomaj!

(Simon Gregorčič)

Koncem septembra 1984 je obiskala kraljica Elizabeta II. med drugimi mesti Kanade tudi Toronto (4 dneve).

G. William Davis, ministerski predsednik ontarijske provincialne vlade je odstopil in bodo izvolili njegovega naslednika proti koncu januarja 1985 v Torontu.

* * * * *

Iz uredniške torbe

Ker so nam nekateri bralci Slovenske države oponesli pohvalno priznanje g. M. Ahačić-Pollak o njenem nastopu na mednarodnem festivalu meseca maja letos v Pittsburghu, USA, pojasnjujemo:

Slovenska Država soglašá s to umetniško oceno in gospe M. A. P. čestita.

Ne strinjamo pa se z gospo M. A. P. - ko nastopa v Sloveniji v krajih, kjer so bili tisoči nedolžnih slovenskih žrtev, mučeni in pomorjeni - že med revolucijo in po končani vojni. Dalje se tudi ne strinjamo z njenim delovanjem v društvih, ki slepo slede navodilom komunističnih oblastnikov snovno in duhovno zasužnjene Slovenije, kjer so korenine slovenstva zaradi njihove genocidne politike že v živo zadete in so na tem, da usahnejo.

